

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Philippi Tomasini Sancti Georgij ab Alga Venetiarum Canonici Secularis De Donariis ac Tabellis Votivis Liber Singularis

Tomasini, Giacomo Filippo

Vtini, 1639

VII. De Tabellis Votivis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13253

CAPUT VII.

De TABELLIS Votivis.

Nullo Anathematum genere homines frequentius religiosi animi cultum olim testatos videmus, quam multiplici TABULARVM discrimine. Tabella autem erat parua tabula, in qua aliquid scriptum vel pictum erat. Et quidem Scripta apud veteres Tabellæ erant, quæ Epistole dicebantur, ex forma, vel materia, atq; argumento diuersæ, Sigillares nempe, Pugillares, Citreæ, atq; Eburneæ. De postremis graphicè Auct. Priap.

Obscuras rigido Deo Tabellas

Ducens ex elephantidos libellis.

Dat donum Lalage.

Duplices item, triplices, & quintuplices, à foliorum numero: Signate pariter, Testamentariæ, Matrimoniales, Censuales, ararij, contractus, proscriptionis, & huius generis plussculæ. Inter pictas autem Tabellas, aliæ ad ornatum Adium, & Villarum erant comparatæ; Vnde Cic. ad Gallum Lib. VII. *Exedria quædam mihi noua sunt instituta in porticula Tusculani, ea volebam tabellis ornare.* Aliæ in Deorum venerationem, vel beneficij ab ijs accepti memoriam: de quibus hic nobis sermo erit.

Quædam nempe exhibebant exantlatos casus, ac labores. Vnde Tibullus:

Picta docet Templis multa Tabellatis.

Talis forsitan fuit Androdi Tabula apud Gellium, in qua Leonis à se curati miraculum extabat.

Aliæ superati periculi titulum solummodo referebant; quarum ex genere sunt qui velint fuisse Tabulam Horatianam, non autem ex illis, in quibus pictum naufragium erat. De quibus propriè Iuuenalis Satyr. XIV.

mersa rate naufragus a se in

Dura

Dum rogat, & picta se tempestate tuetur.

Ea planè de causa Adrianus Behotius Apophor. Lib. 111. Cap. xvii. minus rectè incesfit Acronem, qui (ut scribit ille) fortasse alibi sterilior hic luxuriari videtur, & uberius interpretamentum dare Horatij loco; necnon reliquam omnem Interpretum manum, quæ de Tabula naufragij picta Poetam loquitum sensit.

Tertium genus ex reliquis prioribus conflatum erat. Historiæ nempe Inscriptiones addebantur, quæ vouentium nomina, locum, tempus, & Voti occasionem, carmine, vel soluta oratione exhibebant; nec ineptè, quemadmodum eruditè aduertit Meurfius, *ῥαεῖς ἡεῖα* vocantur. Vnde Propertius Lib. 2. Eleg. 28.

Tro quibus optatis sacro me carmine damno.

Serbam ego, per magnum est salua puella Iouem.

Et Ouidius Amorum Lib. 11. Eleg. xiiii. ad Isidem ut patientem Corinnam iuuet:

Ipse ego thura dabo fumosis candidus aris,

Ipse feram ante tuos mœnura vota pedes.

Adyciam titulum, seruata Naso Corinna,

Tu modo fac titulos muneribusq; locum.

Nec aliud Titulorum nomine voluit Sil. Ital.

Belligeris hæc dona Dÿs, hæc tela dicant.

Cernis adhuc titulos.

De his intelligendus venit Apuleius Metam. Lib. vi. *Videt de-
na pretiosa, ut laciniis auro literatas ramis arborum, postibus suffixas, qua-
rum gratia facti nom.en Deæ, cui fuerant dicata, testabantur.* Mos quoq;
fuit vetus ad memoriam posteritatis Titulos ædificijs, alijsq;
rebus inscribi, ac insculpi.

His accedit quartum genus, quod præter historiam, ac titulos, vestimenta, vincula, & id genus cetera dona exhibebat. Qualis est illa Horatiana, cuius antea memini.

Præterea in rei benè gestæ memoriam antiquitatis, quemadmodum & nostra ætate, prælia, terra, mariq; feliciter exacta Templorum parietibus penicillo, vel scalp pro effingeban-
tur.

cur. Cuiusmodi Tabula Victoriae Asiaticae à Lucio Scipione
in Capitolio posita; Itemque Ajax, & Medea: quibus publice
Caesar Dictator auctoritatem fecit, teste Plinio Lib. xxxv.
Cap. iv. qui addit. *Super omnes Divus Augustus in Foro suo celeberrima
in parte posuit tabulas duas, quae belli pictam faciem habent & triumphum.
Idem Castores ac victoriam posuit, & quas dicemus sub artificum mentione
in Templo Caesaris patris.* Id etiam manifestat praesens Inscriptio
ex Schedis Ant. Augustini.

C. MARIUS. C. F. COS. VII.

PR. TR. PL. Q. AVGV. TR. MIL. EXTRA
SORTEM. BELEV. CVM. IVGV. RTHA. REGE. NV. MID.
GESSIT. EVM. CEPIT. ET. TRIVMPHANS. IN. SECV. NDO.
CONSV. LATV. ANTE. CVRRV. SVVM. DVCI. IVSSIT.
III. CONSV. L. APSENS. CREATVS. EST. IIII. CONSV. L.
TEVTONORVM. EXERCITVM. DELEVIT. V. CONSV. L.
CIMBROS. FVGAVIT. EX. IEIS. ET. TEVTONEIS. ITERVM
TRIVMPHAVIT. REM. P. TVRBATAM. SEDITIONIBVS
TR. PL. ET. PRAETOR. VI. QVI. ARMATI. CAPITOLIVM.
OCCVPAVERANT. VI. CONSV. L. VINDICAVIT
POST. LXX. ANNV. PATRIA. PER. ARMA. CIVILIA
PVLSVS. ARMIS. RESTITVTVS. COS. VII. FACTVS. EST
DE. MANVBTEIS. CIMBRICEIS. ET. TEVTONICEIS. AEDEM
HONORI. ET. VIRTVTI. VICTOR. FECIT. VESTE. TRIVMPHALI
CALCEIS. PVNICEIS. . . . .

Quod autem veteres Tempia picturis exornarent, indicat
hoc saxum inter alia Romae in hortis Iulij III. Sum. Pont.

DIGNE. DOCTILOQVEIS. PICTVREIS. CONDECORAVIT
REGINAE. IVNONI. SVPREMI. CONIVGI. TEMPLVM
MARCVS. LVDIVS. ELOTAS. AETOLIA. ORIVNDVS
QVEM. NVNC. ET. POST. SEMPER. OB
ARTEM. HANC. ARDEA. LAVDAT

H Huius

Huius generis meo iudicio apud Porphyrium de Abstinentia Lib. 1. sunt *ἱεροφυλάκια*, hoc est, *Monumenta*. Talia autem memorat ibidem olim in Delo Hyperboreorum manipulos ferentium fuisse augusta & veneranda.

Ta adem etiam in templis *TABELLÆ* erant curationes morborum exhibentes. Receptum enim erat morbis liberatos in Templo eius Dei, qui opitulatus fuerat, mali auxilium notare. Qui mos vsq; ad Antonini Imp. ætatem non modò in Græcia, verum in Italia perduravit, uti patet ex Tabella marmorea, alta pedes 15. longa pedes 11: quàm vidit, & ex Io: Metelli autographo descripsit Smetius, Romæ apud Bernardinum Maphæum Cardinalem olim asseruatam, in qua leguntur quattuor curationes Græco idiomate. Has quidam, verbum verbo reddens, sic Latine vertit.

Hic est deus. Cuiusdam cæco, oraculum edidit. Veniret ad sacerdotum altare: & genua steteret, deinde à parte dextra veniret ad levam & poneret quinquedigitos super altare; & eleuaret manum, & poneret super proprios oculos. Et rectè vidit, populo presente; & congratulante, quod grandia miracula fierent, sub Imperatore nostro Antonino.

Lucio affecto lateris dolore, & desperato ab omnibus hominibus, oraculum reddidit Deus. Veniret, & ex tribomo tolleret cinerem, & una cum vino commisceret, & poneret supra latus. Et conualuit; & publicè gratias egit Deo; & populus congratulatus est illi.

Sanguinem reuolenti Iuliano, desperato ab omnibus hominibus, ex oraculo respondit Deus. Veniret; & ex tribomo caperet nucleos pini, & comederet, una cum melle per tres dies. Et conualuit; & veniens publicè gratias egit, presente populo.

Utrobique doctissimus Mercurialis Gymn. Lib. 1. Cap. 1. Tribonum vertit Aram.

Kalerio Apro militi, cæco, oraculum reddidit Deus. Veniret & acciperet sanguinem ex gallo albo, admiscens mel; & collyriam conficeret; & tribus diebus uteretur supra oculos. Et vidit; & venit; & gratias egit publicè Deo.

Tabellis etiam aliquando addita fuisse Deorum signa, indicat sequens Inscriptio Romae in aedibus Marij Mellini :

PRO. SALVTE
IVLIAE. VENERIAE
FILIAE. DULCISSIMAE
DELICIAE. SVAE

TABELLAM HANC. MARMOREAM
CVM. SIGNO. AESCVLAPI
IN. SOMNO. ADMONITVS
L. VALERIVS. CAPITONIVS
AED. ANN. D. S. P. L. M. D. D. D.

Eiusmodi vero TABULAS marmoreas parietibus Templo- rum potius fuisse insertas, quam appensas certum est. Imo verisimile est in ipsis etiam parietibus signasse Veteres sua DONARIA & VOTA. Vnde Auctores Operis iocosi ha- ctenus Virgilio adscripti :

— quidquid id est, quod otiosus
Templi parietibus tui notavi.

In partem accipias bonam rogamus.

Ex his manifestum est, Ethnicis, ac ipsi potissimum Nauta- rum soboli VOTIVAS TABELLAS passim in usu fuisse, postquam aliquid discriminis euasissent. Ita praeter Horatium, aliosq; Vates, Tullius in Epist. ad Atticum Lib. IV. Nec enim me una ex hoc naufragio TABULA delectat. Quo loci ad pictas om- ni procul dubio Tabulas respexit optimus orator, ad illas in- quam, in quibus expressos videntes casus, quos ope diuina salui & incolumes euasissent, voluptate non minima caperen- tur iucundè acti laboris.

— Vir enim inter dolores delectatur,
Quicumq; iam valdè multa passus est, & multa errauit.

vt verè nostris verbis Poëtarum Graecorum parens. Ne mul- tis, ipsemet sibi Tullius Interpres ac testis Lib. I I. de Natu-

ra Deorum: Tu qui Deos putas humana negligere, non ne animaduertis
 ex tot **TABELLIS** pictis, quam multi votis vim tempestatis effugerint,
 in portumq; salui peruenierint? Testatur idem Musa Venusina
 Lib. II. Serm. Satyr. I. vers. 33.

Votiva pateat veluti descripta tabella

Vita senis.

Rem benè explicat vetus Interpres his verbis: *Votiva TABELLA*
 est, qua ex voto posita est in templo aut aliquo loco publico, in qua descri-
 pta, hoc est depicta, fortuna alicuius. Ita solent naufragi suum naufragium
 in **TABELLA** depictum circumferre, & in Templis aliqui Deo consecratum
 suspendere. Nec aliud sanè veteribus est votum reddere, quam vo-
 tum **TABELLIS** hisce pictis dissolvere. Amabant enim illi
 non modò dona, quæ periclitantes vouerant, sed & periculum
 ipsum in **TABELLA** depictum proponere, siue in Templis, si-
 ue alibi, vt apertius testarentur, quanto Deorum beneficio
 seruati fuissent. Virgilius XII, *Aneid.*

Fortè sacer Fauni folys oleaster amaris

Hic steterat, nautis olim venerabile lignum:

Seruati ex undis ubi figere dona solebant

Laurenti diuo, & votas suspendere vestes.

Voto nempè promissas, non notas, ut passim est legere no-
 tissimo mendo. Factumq; id à Latinis, ut notat Turnèbus
 Aduers. Lib. VIII. Cap. XVI, ritu priscae superstitionis, præci-
 puè Græcorum, qui in eadem arbore ante fana sua **DONA**
 solebant affigere. Quos imitatum fuisse Maronem eorum stu-
 diosissimū minimè dubitarim. Causam moris habes ex arboris
 ipsius vituacitate, quæ tanta est ut si multis configatur clavis,
 nihil tamen lædatur. Huc spectat illud Aristophanis in *Plu-
 to. Oleastro affigam illi.* Quod nec diffitetur Theophrastus
 ab Heinsio Viro Græcarum, ac Latinarum literarum peritissi-
 mo recensitus Lib. v. *Hist. Plant. Cap. III.* Illud ipsum in
 Oleastro, qui Megaris in foro stabat euenisse accepimus. Quo
 succiso urbem capi ac diripi oraculum erat; cui euentus quoq;
 respondit. In hoc enim percisso repertæ ocreæ sunt, & alia

quæ-

quædam Attici ritus ea parte, qua primum affixa fuere, ad ramorum ambitum concauata, quæ longa ætas succrescente cortice occultauerat. Sed fuerit hic Virgilianus oleaster, folijs amaris, Fauno sacer, olim nautis lignum venerabile; ubi è naufragij discrimine erepti, aut ex ipso naufragio seruati, quæ uisissent eidem Deo Capripedi dona & uelimenta testimonio suspendere. Longè salubrius Christianis hominibus hanc vitam miseram agentibus, & ueluti mare quoddam vastum, undisonum, impetuosum nauigantibus propositum est aliud lignum, & quidem uenerabilissimum (uerba sunt Iacobi Pontani ad Virgilij versus) cui dona, vestesq; salutis adepta indices suspendamus; Iesu Christo Saluatori sacrum, qui ab eo conuulneratus, ac moribundus pendit suaq; morte naufragantibus incolumitatem ac portum conciliauit. Cuius folia semper uirentia, nec ut oleastri amara, sed dulcia potius, sicut ipse fructus longè dulcissimus.

Crux fidelis, inter omnes arbor una nobilis:

Nulla silua tale profert fronde, flore, germine:

Dulce lignum, dulces clauos, dulce pondus sustinet.

Fortunatus lib. II. Carm.

Fertilitate potens, o dulce & nobile lignum,

Quando tuis ramis tam noua poma geris,

& infra:

Appensa est uitis inter tua brachia, de que

Dulcia sanguineo uina rubore fluunt.

Probiori igitur atque ad eò longè sanctiori more Christi sectator uno uerbo perge, & in solidæ pietatis studium in quo es incumbere, proq; oleastro prisca superstitionis amantibus inaniter culto, ut Lactantius de Passione Domini,

Flecte genu, lignumq; crucis uenerabile adora

Flebilis, innocuo terranq; cruore madentem

Ore petens humili lachrymis suffunde subortis.

Hoc enim (ut uerè Iulius Firmicus de errore Prophanarum Religionum) *Vitam immortalis compage restituit.* De quo religiosè idem: *Lignum Crucis Cæli sustinet machina, terræ fundamenta cor-*

roborat.

roborat, affixos sibi homines ducit ad vitam. Quid verò sibi vult, quod idem in eodem Libello refert? In sacris Phrygijs quæ matris Deam dicunt, per annos singulos arbor pinea caditur, & in media arbore simulacrum iuuenis subligatur. Simile quid in Paganis taxat Minutius Felix: Trophæa vestra vittricia non tantum simplicis crucis faciem, verum & affixi hominis imitantur.

Verum ut ad pictas TABULAS redeamus, earum quoque meminit Virgilius in Catalectis ad Venerem:

Non ego tibi modo, aut picta tua templa **TABELLA**

Ornabo, & paucis feta feram manibus.

Neq; omisit eas Tibullus Lib. I. Eleg. III.

Nunc-Dea, nunc si cor re mihi; nam posse mederi

Picta docet templis multa **TABELLA** tuis.

Vbi Nunc-Dea Isis est, hasq; voces iunctim describendas optimè animaduertit doctissimus Passeratius, & Ianus Gebhardus, facem præferente Propertio Lib. II. Eleg. XXVIII. vers. 17.

Io versa caput primos muguerat annos:

Nunc-Dea, quæ Nili flumina vacca bibit.

Planior hic Lucanus:

Evolutum busto iam-numen gestibus Isin.

Hinc Iuuenalis naufragij mentionem faciens festinè admodum & iocosè Pictores Tabularum quæstu victum quarentes ab Iside pasci finxit Satyra XII. vers. 23.

Si quando pœtica surgit

Tempestas, genus ecce aliud discriminis audi;

Et misere iterum, quamquam sint cetera fortis

Ei scem, pars dira quidem, sed cognita multis,

Et quam **ROTIVA** testantur fana **TABELLA**

Plurima: pictores quis nescit ab Iside pasci?

Quamvis enim qui naufragium euaserant, casum pictum in Templo Neptuni figerent, ut ad hunc Poetæ locum notauit Britannicus; de recepto tamen more ex Ægyptia s. perstitutione in templo quoque Isidis, cuius sacra præcipua veneratione in Vrbe colebantur, **Tabel-**
las

las ponebant, tamquam quæ mari periclitantibus opitularentur. & mox: Quare non immerito Ægyptus nauigijs Isidis colit. Quin Europa in Taurorapta fertur, idest, in navi Tauri figuram habente auctore Fulgentio. Rationem ex Hygini Fabula 277. repetere licet: Velificia primum inuenit Isis, nam dum quærit Harpocratem filium suum, rate velificauit. Nec solùm Isis apud Ægyptios tempestatibus ac nauigantibus Præses, sed tamquam multarum rerum inuentrix colebatur. Isis enim, *ραπτω το σθη*, ab eundo, nihil aliud est quàm prudens naturæ progressus, vt eleganter notauit de Rebus Ægyptiacis Calcagninus.

Diana vero sub Isidis nomine ab Ægyptijs colitur, sicut Sol sub Osiridis; Cereremq; eandem esse cum Iside & Luna ostendit præter alios Laurentius Pignorius in expositione mensæ Isiacæ, maximeq; id confirmatur elegantissima Inscriptione quæ ad D. Mariam in Ara Cæli Romæ spectatur.

ISIDI
FRUCTIFERAE

POSUIT.

Eiusmodi cultus vestigium spectatur, in Nummo argenteo Isidis caput in Libello Deorum Dearumq; Abrahami Ortelij illustrato à Francisco Suscertio, in cuius facie auersa hæc leguntur.

VOTA. PVBLICA

Apertius in marmore apud Iaram fluuium:

ISIDI. AVG

FESTINVS

T. IV LI. SAT

VRNINI

C. P. P. SERA

RI. EX

VOTO

Et

Et Romæ ad campum Martium in ædibus quondam Ioan.
Mangonij in Arula:

ISIDI SAC
CRESCENS
CAESARIS
VESPASIANI
EX VISO. POSVIT

Sed ut ad primam redeam, quæ hic exactior est, quam apud
Gruterum in magno Inscrip. opere; nonnulla in ea videntur
expendenda. Cur nempe Isidi Plantæ in Votum positæ?
Numquid aliquis longa peregrinatione peracta ad patrios
Lares reuersus Deæ peregrinationis præfidi ob vitæ incolumi-
tatem eos appendit; aut potius post multos viarum labo-
res parato sibi prædio vitæ reliquum, longè forsit in ab Vrbe,
huic Deæ (ut Diodoro Siculo placet) tamquam *tritici & hor-
dei Inuentrici* sub FRUCTIFERÆ titulo desideratæ quietis
monumentum fixit.

Huic non dissimile est insigne votum, quod Romæ apud
V.C. Io: Baptistam Casalem in marmore candido spectatur.
Cuius speciem à Viro humanissimo transmissum hic exhibeo.

Sed Hygiæ non (ut quibusdam visum) Isidi, donum obla-
tum videtur, quod Hygiæ Æsculapij filij ope quispiam pedibus
forsitan laborans sanitate recepta TABELLAM hanc appen-
derit: aut miles aliquis Romanus, sæuitiam Annibalis euasit,
dum ceteri captiui pedibus mutilati dimitterentur, quod à Va-
lerio Max. Lib. ix. Cap. 11. notatum reperio. Quam coniectu-
ram non parum confirmat Pes æneus operis vetustissimi tibix
integre unitus, qui à nulla certè Statua auulsus videtur, om-
nisq; inscriptionis expers in Museo Cl. V. Ioan. Galuani Ami-
cissimi nostri, qui omninò multis indicijs votum fuisse asseue-
rat. Addo, literas H. D. nihil aliud significare, quam
HYGIÆ DONVM. Neque enim H. Isidem indicat, cum
vocabulum Isis sine aspiratione semper prolatum constet.
Postremum verò peregrinandi metam præter hæc auersi pe-
dis

QVIE IANAE

H

D

I

dis vestigia, quæ potius quiescentis videntur quàm gradientis, demonstrat vox *QVIE*, antiquis fortassis usurpata pro *QVIETÆ*, vel *QVIESCENTIS*; quemadmodum in monte Sumano agri Vicentini Palæmonis Grammatici monumentum habet *QVIES*, pro *QVIESCENS*. Oscoꝝ quippe & Græcorum exemplo unius aut plurium syllabarum detractio- ne prisca latini nomina scribebant. Etenim quiescentis Ianae, vel Quietæ Ianae factum Hygiæ donum, ac otij valetudinisq; recuperatæ post varia laborantis tædia Anathema isthoc Hygiæ à Iana dicatum fuisse, credibile est. Verùm hac de re in- teriorum literarum periti iudicent.

Alterum nunc *TABVLARVM* usum in apertam lucem pro- feram, à quo nec abeunt nostri. Et quis ille tandem? nisi *VOI* causa tantùm depictos in his *TABVLIS* fuisse nautarum ca- sus, sed & eorum ex numero, qui fracto naufragio amissis mer- cibus ad incita deuenissent, se suaq; pericula, ventorum ra- biem, sæuitiam maris, merciumq; tacturam ostendentes, cala- mitate ipsa propiùs ob oculos positâ emendicandò promptius æs corrogarent. Idque, ut non malè ad primam Persij Saty- ram notauit Scipio Ferrarius, *ne omnibus suos casus narrare cogeren- tur*. Profusa verò in eiusmodi homines omnium erat libera- litas, qui veluti à Dijs seruari chariores videbantur. Anti- quissimus sanè exploratissimusq; hic *TABVLARVM* usus. Idem Vates ille Venusinus, qui viam nobis munijt ad usum *TABVLARVM* alterum, quem diximus indicandum, clarè etiam aperit ad Pisonem vers. 20.

— *Quid hoc, si fractis enatet ex spes
Nauibus, ere dato qui pingitur?*

Nec minùs expressè Iuuenalis Satira XIII. vers. 219.

— — *fracta rate. naufragus assem,
Dum rogat, & picta se tempestate tuetur.*

Vbi Scholiastes vetus. Dum rogat] dum picturam naufragij sui portat in *TABVLA* ferens casus sui historiam. Ferebantur autem hæ *TABELLÆ* è collo suspensæ. Vnde Io: Britannicus ad

eun-

eundem locum: moris erat, ut naufragi in Tabella ab humeris dependente ferrent pictum naufragium. Prodidit hoc ante reliquos Persius Satyra 1. vers. 88.

*Men' moueat quippe, & cantet si naufragus, affem
Protulerim? cantas, cum fractate in trabe pictum
Ex humero portes.*

Hanc procul dubio intellexit Martialis Lib. XII. Epigram. lvi.

Nec fasciato naufragus loquax tranco.
TABULA quippè naufragij picti de fascia ex humeris suspensa significatur; non pars mali cum velo, quod alij sentiunt; licet id mihi persuaserit nemo. Quæ TABULÆ ubi demum diu latæ fuerant, & ostensæ, Diuis ipsæ quoque Præsidibus sacrabantur in eorum templis, ut benè Eruditiss. Raderus ad Martialis Epigr. 57. Lib. XII. notauit. Hoc enim factitabant præsci, uti emersi fructibus vicarum & oppidatim cogere stipem, & tandem Tabulas ipsas, quas secum ferebant Neptuno aut Castori & Polluci nautarum numinibus consecrarent, quorum ope se testabantur naufragium euasisse.

Nec solùm Tabula titulum aut historiam aliquando superati diuinitus periculi continebat, sed & ipsa eorum qui naufragium euaserant Vestimenta suspendebantur; quod iam initio ex Horatio manifestauimus. Ad quem ritum alludens ita Venerem alloquitur Propertius Lib. II. Eleg. XIV.

*Has pono ante tuas tibi Diua Propertius ades
Exuias.*

Eas ut credam concidisse nautas, priusquam appenderentur, ne quis eas auferret, vix mihi persuadebit Hyfichius. Quorsum enim custodes Templis appositæ? Et quid in vili veste, quod posset oculos in sacrilegium abducere? Quid etenim mirum, vestimenta eiusmodi fuisse sacra, quum nautæ plerumq; pannosi? Putemne homines extremo discrimine liberatos ita voluisse Dijs ludum facere? Eruditorum hoc esto iudicium. Vellem sanè Grammaticus dicti rationem attulisset. Sed abeat cum suis Tabulis hominum genus permolestum, expers, desertum, vagum, quod suis nos moribus hic detulit

nuit fortasse diutius, quam par erat, aliorumq; **VOTA** sigillatim perspiciemus.

CAPVT VIII.

VOTA Genio, & Laribus dicata.

AT enim cum in tanta Vouentium multitudine omnes cuiuscunq; ætatis, sexus, status, **VOTA** sibi congrua dicarint; eruditæ antiquitatis fide subnixi, non neglecto penitus naturæ ductu, dignitatis imprimis feriem ubiq; sectabimur.

Et quidem ut à mortalium origine initium ducamus; **GENIO** Iouis & Terræ filio, tamquam Deo Natali, & Naturæ Præfeto, ab omnibus promiscuè flores & unguenta fundebantur. Hinc Tibullus Lib. I. Eleg. VI. I.

Huc ades, & centum ludos Geniumq; choreis

Concelebra, & multo tempora funde mero.

Illius è nitido stillent unguenta capillo,

Et capite, & collo mollia fæta gerat.

Genij quippe Latinis dicti quasi Genitores, à gignendo, vel quod agant, & curent ut homines gignantur; vel quod homines genitos suscipiant ac tueantur, à Græcis dicti sunt *δαίμονες*. quod apud Ethnicos nomen fuit commune omnibus spiritibus tam bonis, quam malis. Genio enim procreandorum cura diuinitus commissa credebatur, omnisq; vitæ moderatio. Sic enim de ipso eleganter Martianus Capella de Nuptijs Philologiæ Lib. II. Quoniam unicuiq; superiorum Deorum singuli quiq; deseruiunt, ex illorum arbitrio, istorumq; comitatu, & generalis omnium præsul, quem etiam *Præstitem*, quod præsit gerundis omnibus, uocauerunt. Nam, & populi Genio, cum generalis poscitur, supplicant, & unusquisq; gubernatori proprio dependet obsequium. Ideoq; Genius dicitur: quoniam cum quis hominum genitus fuerit, mox eidem copulatur. Hinc tutelator, fidissimusq; germanus animos omnium, mentes custodit.

Nec